

Gülhane Askeri Tıp Akademisi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin Science Citation Index'de yer alan yayınlarının analizi

Bülent Hacıhamdioğlu (*), Duygu Övünç Hacıhamdioğlu (*), S.Ümit Sarıcı (*), Okan Özcan (*)

Özet

Institute for Scientific Information'ın oluşturduğu 'Citation Index'de yer alan dergilerde yapılan yayınların sayısal anlamda analizi ülke, kurum ve kişilerin bilimsel düzeylerinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kurumların, yayınlarının sayısal analizlerini belli aralıklarla değerlendirmesi ileriye yönelik hedeflerinin belirlenebilmesi açısından önemlidir. Bu makalede GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin Ocak 1993-Aralık 2005 yılları arasında Science Citation Index'e giren dergilerde yaptığı tüm yayınların analizi yapılmış ve GATA Ankara Eğitim Hastanesinin yayınlarına olan katkısı değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, "Science Citation Index"

Summary

Analysis of the articles of the Department of Pediatrics of Gulhane Military Medical Academy published in Science Citation Index

Quantitative analysis of the articles published in the journals that are indexed in Citation Index, established by Institute for Scientific Information, is taken into consideration on performing scientific evaluation of persons, institutions and countries. Periodical quantitative analy-

sis of these articles by their institutions is important with respect to determination of their future aims and plans. In this article, an analysis of the articles of the Department of Pediatrics of Gulhane Military Medical Academy published in the journals indexed by Science Citation Index through the end of 2005 is made, and their contribution to the articles originating from the Education Hospital of the Gulhane Military Medical Academy, Ankara is discussed.

Key words: Department of Pediatrics of Gulhane Military Medical Academy, Science Citation Index

Giriş

Kişi, kurum ve ülkelerin bilimsel düzeylerinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlerden birisi de yaptıkları yayınların niteliksel ve niceliksel analizidir. Bir makale sahip olduğu bilimsel niteliğe uygun nitelikte bir dergide yayınlanacaktır. 'Institute for Scientific Information'ın (ISI) oluşturduğu 'Citation Index'de yer alan dergilerde yayınlanan yayınların sayısal anlamda analizi ülke, kurum ve kişilerin bilimsel düzeylerinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir.

ISI, Dr. Eugene Garfield tarafından 1958 yılında kurulmuş ve 1992 yılında Thomson yayın grubuna devredilmiştir. ISI'nın oluşturduğu 'Citation Index'in; fen bilimleri

alanında yayınlanan dergileri dizinleyen 'Science Citation Index' (SCI), sosyal bilimler alanındaki dergileri dizinleyen 'Social Sciences Citation Index' (SSCI) ve beşeri bilim ve sanat konulu dergileri dizinleyen 'Art and Humanities Citation Index' (AHCI) olmak üzere üç farklı kolu bulunmaktadır (1). Ülkemizde tıp dünyasında SCI'de yapılan yayınların sayısal analizi, üniversite ve öğretim üyelerinin değerlendirilmesinde daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) bağlı çalışan bir kurum olan Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) tarafından her yıl ülkemizdeki üniversitelerin 'Citation Index'de yaptığı yayınların sayısı yayınlanmaktadır (2).

Bu makalede GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin 2005 yılı sonuna kadar SCI'e giren dergilerde yaptığı tüm yayınların analizi yapılmış ve GATA Ankara Eğitim Hastanesinin genelinde yayınlanan yayınlar içindeki yeri değerlendirilmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmada SCI'e giren dergilerde GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalık-

*GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Ayrı basım isteği: Dr. Bülent Hacıhamdioğlu, GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Etik-06018, Ankara

E-mail: hacihamdi@myinet.com

Makalenin geliş tarihi: 22.09.2006

Kabul tarihi: 27.11.2006

ları Kliniğinin ilk yayın yılı olan 1993 yılından 2005 yılı sonuna kadar yayınlanan toplam 157 yayını değerlendirilmiştir. SCI'e giren dergilerdeki yayınlarımızı belirleyebilmek için TÜBİTAK/ULAKBİM'in 1993-2005 yılları arasında GATA adresli tespit ettiği yayınların (2) yazarlar kısmı incelenerek, kliniğimiz kadrosundaki öğretim üyelerinin isminin bulunduğu yayınlar saptanmıştır. Bu yöntemle toplam 135 yayına ulaşılmıştır. İnternet ortamında, öğretim üyelerimizin ismi ile tarama yapılmış, bu tarama sırasında ULAKBİM'in yaptığı taramada saptanmayan fakat SCI'e giren dergilerde yayınlanmış yayınlar olduğu (22 yayın) görülmüştür. GATA Ankara Eğitim Hastanesi yayınlarının içinde kliniğimizin katkısını değerlendirirken sadece ULAKBİM'in taradığı 135 yayın esas alınmıştır. Sonuçta Ocak 1993 ile Aralık 2005 yılları arasında SCI'e giren dergilerde yapılmış, kliniğimiz öğretim üyelerinin katkısı olan toplam 157 yayına ulaşılmış, daha sonra bu yayınların yayın türleri değerlendirilmiş, bunun yanı sıra yayınların yazar sayılarına ve dergilere göre olan dağılımı da belirlenmiştir.

Bu çalışma, tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Bulgular

ULAKBİM Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nin toplam yayın sayısını belirlerken, GATA Ankara ve Haydarpaşa Eğitim Hastaneleri ile Çamlıca Göğüs Hastalıkları Hastanesinden yapılan yayınları esas almaktadır (2).

Gülhane Askeri Tıp Akademisi en yüksek yayın sayısına 2005 yılında ulaşarak 11. sıraya yükselmiştir (Tablo I).

1993-2005 yılları arasındaki 14 yıllık zaman dilimi içinde SCI'de GATA adresli toplam 2328 yayın yer almıştır. GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi ile Çamlıca Göğüs Hastalıkları Hastanesi kaynaklı yayın-

Tablo I. Yıllara göre Gülhane Askeri Tıp Akademisinin SCI'e giren dergilerdeki toplam yayın sayısı ve Türkiye kurum sıralamasındaki yeri

Yıl	Yayın sayısı	İçindeki Sırası
1995	65	17
1996	75	18
1997	101	15
1998	146	14
1999	132	15
2000	170	11
2001	155	15
2002	277	11
2003	325	12
2004	304	18
2005	493	11

lar çıkartılınca bu rakam 2130'a inmektedir. Tablo II'de yıllara göre SCI'e giren dergilerdeki GATA adresli yayınların içinde GATA Ankara Eğitim Hastanesi ile Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin yeri görülmektedir.

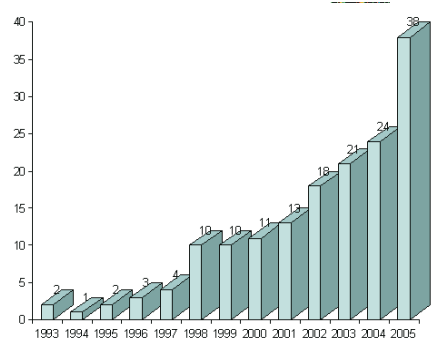
Tablo II. SCI'e giren dergilerdeki GATA adresli yayınların sayısal analizi ile Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin bu yayınlar içerisindeki yüzdesi (ULAKBİM'in verileri esas alınmıştır)

Yıl	GATA Toplam	GATA Ankara	Çocuk Sağ.ve Hst.ları (Ank)	GATA Ankara yayınlarına olan katkısı (%)
	Yayın sayısı	Yayın sayısı	Yayın sayısı	
1993	32	31	2	6.4
1994	49	49	1	2
1995	65	59	2	3.3
1996	75	74	3	4.0
1997	101	95	3	3.1
1998	146	129	7	5.4
1999	136	132	6	4.5
2000	170	164	9	5.4
2001	155	143	8	5.5
2002	277	247	15	6.0
2003	325	293	19	6.4
2004	304	275	23	8.3
2005	493	439	37	8.4
Toplam	2328	2130	135	

GATA Ankara Eğitim Hastanesi içerisinde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin yayın sayısı belirlenirken, kliniğimiz öğretim üyelerinden en az birisinin yayının yazarlar bölümünde yer alması şartı aranmıştır.

Son 14 yılda SCI'de hastanemiz kaynaklı 2130 yayınının 135 tanesinde (%6.3) Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği öğretim üyelerinin katkısı vardır. Hastanemizin SCI' de yaptığı yayınların; son 5 yılda %7.3'ünde (102/1397), son 3 yılda %7.6'sında (77/1007) kliniğimizin katkısı olduğu görülmektedir. 2005 yılı içerisinde yapılan yayınların ise %8.4'ünde (37/439) Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin katkısı bulunmaktadır.

Kliniğimiz yayınlarının analizini yapacak olursak; SCI'e giren dergilerdeki ilk yayını 1993 yılında yayınlanmıştır. Ocak 1993 ile Aralık 2005 tarihleri arasında SCI'e giren dergilerde toplam 157 yayını 2001 yılından sonra yayın sayımızda belirgin artış olduğu Şekil 1'de görülmektedir. Yayınlarımızın %72.6'sı (114/157) son 5 yıl (2001-2005) içinde %52.8'si (83/157) ise son 3 yıl (2003-2005) içerisinde yayınlanmıştır.

Şekil 1. Yıllara göre kliniğimizin SCI'ya giren dergilerdeki yayın sayıları (ULAKBİM'in verilerine ek olarak yaptığımız taramada saptadığımız toplam 157 yayını değerlendirilmiştir)

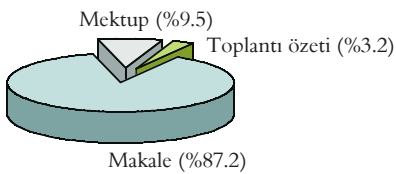
Kliniğimiz en yüksek yayın sayısına 2005 yılında ulaşmıştır. Öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı 2005 yılında 2.3'dür (37/16). (Öğretim üyesi sayımız 2005 yılı için 16'dır). Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), üniversitelerin 2005 yılında 'Citation Index'e giren dergilerde yaptığı yayınlara göre öğretim üyesi başına düşen yayın sayısını açıklamıştır (3). Kliniğimiz öğretim üyesi başına düşen yayın

sayısını karşılaştırabilmek açısından, bu sıralamada ilk sıralarda yer alan kurumlar Tablo III'de görülmektedir.

Tablo III. 'Citation Index'e giren dergilerde yapılan yayınların öğretim üyesi başına düşen sayısına göre 2005 yılı Türkiye kurum sıralaması

Sıra	Üniversite	Öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı
1	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniv.	1.30
2	Başkent Üniv.	1.19
3	Işık Üniv.	1.09
4	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1.04
5	Bilkent Üniv.	0.98
6	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	0.92
7	Orta Doğu Teknik Üniv.	0.89
8	Koç Üniv.	0.86
9	Fırat Üniv.	0.85
10	Erciyes Üniv.	0.85
11	Hacettepe Üniv.	0.82
12	İnönü Üniv.	0.80

Yayınlarımızı türlerine göre değerlendirdiğimizde, %87.2'sini (137/157) makale oluşturmaktadır. Yayın türü olarak makaleyi sırasıyla mektup (%9.5) ve toplantı özeti (%3.1) takip etmektedir. Makalelerimizi değerlendirdiğimizde, %56.9'unu (78/137) orijinal araştırma, %43'ünü (59/137) ise olgu sunumunun oluşturduğunu gördük. Tüm yayınlarımızın ise yaklaşık yarısını (%49.6) orijinal çalışmalar oluşturmaktadır. Şekil 2'de yayınlarımızın türlere göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 2. Yayınlarımızın türlerine göre dağılımı

Yazar isim sıralamalarına göre değerlendirdiğimizde kliniğimiz öğretim üyeleri toplam 85 yayında (%54.1) ilk isimdir. 1993-2000 yılları arasındaki yayınlarda ilk yazarın kliniğimiz öğretim üyesi olduğu yayın-

ların oranı yaklaşık %70 (30/43) iken, son 5 yılda aynı rakam %48.2'ye (55/114) gerilemiştir. Yayınlardaki yazar sayısını değerlendirdiğimizde, %63.7'sinde 6 ve daha fazla sayıda yazar varken, 5 ve daha az sayıda yazar içeren yayınların oranı %36.3'dür.

Kliniğimizin SCI'e giren dergilerdeki yayınları 64 farklı dergide yayınlanmıştır. En fazla yayını "The Turkish Journal of Pediatrics" dergisinde (18 yayın) yayınlanırken, bu dergiyi "Pediatrics International" (12 yayın) izlemektedir. Yayınlarımızın yaklaşık yarısı (%49) 10 farklı dergide yayınlanmıştır (Tablo IV).

Tablo IV. GATA Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin SCI'e giren dergilerdeki yayınlarının dergilere göre sayısal analizi

Sıra	Dergi adı	Yayın sayısı
1	The Turkish Journal of Pediatrics	18
2	Pediatrics International	12
3	Acta Paediatrica	8
4	Pediatric Hematology & Oncology	8
5	Pediatric Nephrology	7
6	Journal of Tropical Pediatrics	6
7	Pediatrics	5
8	International Heart Journal	5
9	European Journal of Pediatrics	4
10	Clinical Dysmorphology	4
Toplam		77

Tartışma

GATA Ankara Eğitim Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinin SCI'e giren dergilerde yaptığı yayın sayısı ve hastanemiz yayınlarına olan katkı oranı son yıllarda giderek artmaktadır. 2005 yılında hem GATA adresli yayınların sayısı, hem de kliniğimizin yayın sayısı geçmiş yıllara göre en yüksek sayıya ulaşmıştır. Kliniğimiz, GATA Ankara Eğitim Hastanesi 2005 yılı yayınlarının %8.4'üne katkı sağlamıştır. 2005 yılı için öğretim üyesi başına düşen yayın sayımız 2.3'e ulaşmıştır.

Kliniğimiz, SCI'e giren dergilerde yaptığı yayınların çoğunluğunu 2001-2005 yılları arasında yapmıştır. Yaptığımız yayınları türlerine göre

incelediğimizde; yayınlarımızın çoğunluğunu makale türündeki yayınlar oluşturmaktadır. Makalelerimizin de çoğunluğu orijinal araştırmalardır.

Yayınlarımızın çoğunluğunda 6 ve daha fazla sayıda yazar ismi varken, ilk ismin kliniğimiz öğretim üyesi olduğu yayınların oranında son 5 yılda azalma olmuştur.

En çok yayını Hacettepe Üniversitesince yayınlanan "The Turkish Journal of Pediatrics" dergisinde yayınlanmıştır. Bu dergiyi Japonya orijinali bir dergi olan "Pediatrics International" takip etmektedir.

Kliniğimizin son yıllarda yayın sayısındaki artışın devamı durumunda verdiğimiz istatistiksel bilgilerin hızla değişebileceği açıktır. Bu nedenle yayın analizlerimizin daha kısa aralıklarla yapılması, değişimi daha kolay ve erken saptamamızı sağlayacaktır.

Kliniğimizin SCI'e giren dergilerde yaptığı yayınların istatistiksel analizlerinin değerlendirilmesi gelişmeyi görmemiz ve kendimize ileriye yönelik hedef belirlememizde yardımcı olacaktır. Türk Tıp Dizini ve Türkçe dergiler tarandığında, ülkemizde üniversite ve kurumlara ait, çalışmamıza benzer sınırlı sayıda makale olduğu görülmektedir. Çalışmamız bu yönü ile de orijinal olmakla birlikte, gelecekte yayınlarımızın atf analizlerinin de yapılması bilim dünyasına katkımızı ve kendi durumumuzu değerlendirmede daha da faydalı olacaktır.

Kaynaklar

1. Asan A. ISI 'nin kullandığı indeksler: SCI-Expanded, SSCI ve AHCI: tarihsel gelişim, bugünkü durum ve etki faktörü (IF). Mikrobiyoloji Dergisi 2004; 5: 1-21.
2. www.ulakbim.gov.tr/web of science yayın ve atf sıralama/organizasyon bazında (Erişim tarihi: 04.09.2006)
3. www.yok.gov.tr/duyurular (Erişim tarihi: 15.08.2006)